

ΕΠΙΤΥΧΗΜΕΝΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ

Στέκι Γυναικών Ρομά στο Αλιβέρι
& Άλλες Επιτυχημένες
Εκπαιδευτικές Εμπειρίες
Βόλος

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Lifelong
Learning

ΚΕΚΠΑ-ΔΙΕΚ
Κοινοφελής Επιχείρηση Δήμου Βόλου

Βόλος 2013

ΕΠΙΤΥΧΗΜΕ**ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ**

SUMMARY	3
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	4
ΒΗΜΑ 1: ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΜΙΑΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΟΥ ΕΝΣΩΜΑΤΩΝΕΙ ΜΙΚΡΟ Η ΜΕΓΑΛΟ ΑΡΙΘΜΟ ΠΑΙΔΙΩΝ ΡΟΜΑ	7
ΒΗΜΑ 2: ΚΑΛΕΣΜΑ ΣΕ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ, ΟΠΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΝΤΑΙ ΤΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΕΝΘΑΡΡΥΝΕΤΑΙ Η ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ Η Η ΔΙΑΔΟΣΗ ΤΟΥΣ	7
ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΓΚΡΙΣΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΜΕ ΟΣΟΥΣ ΛΑΜΒΑΝΟΥΝ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ	8
ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΧΕΔΙΟΥ ΣΕ ΣΥΛΛΟΓΟΥΣ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΓΟΝΕΩΝ ΚΑΙ ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΟΥ ΝΑ ΠΡΟΤΕΙΝΟΥΝ ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ.....	8
ΕΝΤΑΣΗ ΤΟΥ ΤΕΛΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΣΕ ΓΕΝΙΚΟΤΕΡΑ ΤΟΠΙΚΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΟΠΟΥ ΥΠΑΡΧΟΥΝ (ΠΧ ΔΗΜΩΝ). ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΛΙΣΤΑΣ ΜΕ ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΥΣ ΙΔΙΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΛΙΣΤΑ ΠΟΡΩΝ ΠΟΥ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΑΝΑΖΗΤΗΘΟΥΝ ΠΡΟΣΘΕΤΙΚΑ ΕΦΟΣΩΝ ΑΥΤΟ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΤΑΣΗ ΚΑΙ ΤΙΣ ΙΔΙΑΙΤΕΡΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	9
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΟΜΑΔΑΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ.....	10

SUMMARY

Our plan (P3) for the organization of National Working Groups (NWG) and a National Seminar (NS) was initially the organization of 2 -3 NWG at national level, which would result in December 2012 to a call for more educational bodies to draft and adopt at least one successful educational experience.

Our original plan needed to be significantly altered and to add additional meetings and sessions "listening to" the data transported to us by the participants in the NWGs. In briefly we note the following:

Due to the severe economic crisis and the difficulties of the state mechanism in Greece, the transportation of employees or other stakeholders in order to participate in the NWG does not seem to be feasible

We decided for this reason that the NWG should be established by local representatives and as so the barrier of lack of resources does not exist

In order to ensure the dissemination of results at national level, we thought to send the results and the minutes of the meetings to the "National Contact Point for Roma" in the Ministry of Labour in Athens, which in turn forwards them to other ministries (e.g. the Ministry of Education)

Due to the economic crisis, two variables showed up that hinder any adoption of successful educational experiences: the sharp increase in demand for education, from the part of Roma, and the simultaneous dramatic reduction in funds at public schools and in particular of deprived areas. At the same time, there is a setback in the perceptions and the tolerance of the majority groups towards specific social groups such as Romas, the reinforcement of stereotypes and racism and the increased competition for the share of the available scarce resources

Additionally, firings and ongoing restructurings by the state mechanism have created an unprecedented wave of insecurity and minimization of the interest of the professionals in education for undertaking initiatives or for being available to implement innovations.

In response to this situation, we have launched a broad consultation plan (Public, local-authority's bodies, Romas associations, parents associations), with the ultimate aim of establishing a local plan for the promotion of Romas education that: will raise the obstacles for the implementation of new proposals, will broaden the number of schools with Roma children, will measure the available resources and the resources to be sought for its implementation and will

Finally, we should note that this whole process does not seem to be implemented anywhere else in Greece, which as a country resembles as a "frozen" landscape in terms of mobility, and it has been already agreed the direct distribution of own funds by the participants of the NWG for their implementation, and it seems to exist a forecast for additional

funding for their implementation on condition that a comprehensive plan will be elaborated which apart from the successful experiences will take care to remove those obstacles that hinder their immediate implementation.

VOLOS 28.2.2013

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι επιτυχημένες εκπαιδευτικές εμπειρίες που παρουσιάστηκαν στη διάρκεια των συζητήσεων της ομάδας εργασίας φαίνεται να έχουν δυνατότητες εφαρμογής στα σχολεία της περιοχής μας και κατ' επέκταση στα σχολεία της χώρας.

Οι συμμετέχοντες στην επεξεργασία των επιτυχημένων εμπειριών έθεσαν το θέμα της δυνατότητας εφαρμογής και της στρατηγικής που θα πρέπει να ακολουθηθεί προκειμένου να ξεπεραστούν δυσκολίες που προέρχονται από στερεότυπα και προκαταλήψεις, από τις αγκυλώσεις που παρουσιάζει το εκπαιδευτικό σύστημα και από τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στη δημόσια εκπαίδευση και στην αυτοδιοίκηση.

Στα πλαίσια μιας βιώσιμης στρατηγικής σε συνθήκες κρίσης, όπως αυτή που διέρχεται η Ελλάδα από το 2009 δεν μπορούσε παρά να προσμετρηθεί αρχικά η δυνατότητα χρήσης των διαθέσιμων, ελάχιστων πια, πόρων της αυτοδιοίκησης, του πανεπιστημίου και των σχολικών μονάδων που ενδιαφέρονται να εφαρμόσουν νέες μεθόδους, καθώς και η δυνατότητα εθελοντικής δράσης.

Οι δυσκολίες που από κοινού διαπιστώθηκαν δεν εμφανίστηκαν στο αν οι διευθυντές των σχολείων είναι διατεθειμένοι να υιοθετήσουν και να εφαρμόσουν νέα εκπαιδευτικά εργαλεία για την υποστήριξη της εκπαίδευσης των Ρομά, αλλά περισσότερο αν κάτι τέτοιο είναι εφικτό, κύρια πάνω σε πρακτικά προβλήματα, όπως είναι η χρηματοδότηση των υλικών, των πιθανών μετακινήσεων των μαθητών και της επάρκειας των σχολείων να τα υλοποιήσουν.

Μια κοινή διαπίστωση ήταν ότι η έλλειψη λειτουργικών πόρων και οι συγχωνεύσεις σχολείων εξαιτίας της οικονομικής κρίσης έχει ανατροφοδοτήσει στερεότυπα και

προκαταλήψεις και έχει διαμορφώσει ανταγωνιστικό περιβάλλον με αρνητική έννοια για διεκδίκηση πρόσθετων πόρων.

Αντίθετα, η θετική πορεία της προώθησης της εκπαίδευσης των Ρομά μέσα από προγράμματα της τρίτης και της τέταρτης προγραμματικής περιόδου έχει διαμορφώσει έντονη και απότομη ζήτηση θέσεων στα νηπιαγωγεία και τα δημοτικά σχολεία της χώρας από οικογένειες Ρομά, καθιστώντας τις υποδομές της δημόσιας εκπαίδευσης μη επαρκείς για την παροχή ακόμη και θέσεων στα σχολεία της χώρας, ενώ στις καλύτερες περιπτώσεις δημιουργούνται υπερβολικά μεγάλα τμήματα (με 35 ή και 40 παιδιά) στις ευαίσθητες πρώτες τάξεις της υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Σε αρκετές περιπτώσεις έχει παρατηρηθεί να μην υπάρχουν θέσεις σε νηπιαγωγεία της περιοχής για τα παιδιά Ρομά ή να παρέχονται θέσεις μακριά από την περιοχή κατοικίας των οικογενειών με αποτέλεσμα αυτές να μην έχουν τη δυνατότητα να στηρίξουν την φοίτηση των παιδιών τους και να απομακρύνονται από μόνες τους από το σχολείο. Σε ορισμένες περιπτώσεις κατά τις οποίες οι μαθητές Ρομά γίνονται δεκτοί, αυτό οδηγεί σε πολύ μεγάλα τμήματα μιας και η εγγραφή περισσότερων παιδιών δεν συνοδεύεται από αύξηση πόρων και εκπαιδευτικών.

Κάτω από αυτές τις συνθήκες, παρατηρείται η πτώση του επιπέδου της παρεχόμενης εκπαίδευσης, αυξητικές τάσεις στις μετεγγραφές μαθητών μη-Ρομά σε σχολεία χωρίς Ρομά, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις όπως σε γειτονική του Βόλου πόλη της Θεσσαλίας οι μη-Ρομά γονείς και οι τοπικοί πολιτικοί προωθούν λύσεις που χαρακτηρίζονται από τον διαχωρισμό των μαθητών προωθώντας αμιγή σχολεία Ρομά.

Το τελευταίο είναι και το πιο επικίνδυνο από την πλευρά της κοινωνικής ενσωμάτωσης μιας και για την ελληνική νομοθεσία οι Ρομά δεν αποτελούν μειονότητα ώστε να επιτρέπεται να υπάρχουν μειονοτικά σχολεία, ενώ εγκύκλιοι του Ελληνικού Υπουργείου Παιδείας συστήνουν τη διασπορά μαθητών σε περίπτωση που σε ένα σχολείο παρατηρείται αύξηση των μαθητών Ρομά πάνω από το 50% των μαθητών ενός σχολείου. Επίσης καταστρατηγούνται οι συνταγματικές αρχές της υποχρεωτικής και δωρεάν εκπαίδευσης για όλους του πολίτες και ακυρώνονται στην πράξη οι ενέργειες της προηγούμενης δεκαετίας που πραγματικά βελτίωσαν τη σχέση των Ρομά με τη δημόσια εκπαίδευση.

Το NWG κατέληξε ότι η όποια εφαρμογή νέων εκπαιδευτικών εργαλείων για τους Ρομά, όπως είναι για παράδειγμα οι επιτυχημένες εκπαιδευτικές εμπειρίες του οδηγού του ROM-UP! θα πρέπει να έχει ολοκληρωμένο χαρακτήρα, να ενσωματώνει παράλληλες και υποστηρικτικές δράσεις σε ένα ενιαίο σχέδιο

Οι πρώτες ενέργειες λοιπόν που συναποφασίσθηκαν από τους συμμετέχοντες στα εργαστήρια διαβούλευσης στα πλαίσια του ROM-UP! αφορούν:

Χαρτογράφηση των πόρων, των κινδύνων και των ευκαιριών σε μια διαδικασία προώθησης της εκπαίδευσης των Ρομά

Πολιτική διακήρυξη από τον Δήμο για τη θέλησή του να υποστηρίξει μέτρα βελτίωσης της προσβασιμότητας των Ρομά μαθητών στο σχολείο. Η διακήρυξη συνοπογράφεται επίσης από τους εμπλεκόμενους στην υποχρεωτική εκπ/ση φορείς που συμμετείχαν στην διαβούλευση του ROM-UP!

Ευρεία διαβούλευση με τους εμπλεκόμενους ή όσες κατηγορίες πολιτών μπορούν να στηρίξουν ή να εμποδίσουν μια τέτοια προσπάθεια

Δημιουργία ενός **Τοπικού σχεδίου Δράσης**, ως οδικού χάρτη για τις ενέργειες που είναι άμεσα προσβάσιμο από όλους και στο οποίο θα περιγράφονται και οι πόροι που μπορούν να διατεθούν (από τους διαθέσιμους κάθε φορά) ή ακόμη και να αναζητηθούν

που θα ζητήσει την επίσημη υποστήριξη, δέσμευση πόρων και χρηματοδότησή του. Οι ξεχωριστές δράσεις που θα πρέπει να συμπεριλαμβάνονται σε ένα τέτοιο σχέδιο αποσκοπούν:

Στη διεύρυνση των σχολείων της περιοχής που προσφέρουν θέσης δημόσιας παιδείας στους Ρομά

Στην ανάπτυξη μηχανισμών αποτροπής της δημιουργίας γκετοποιημένων και χωρίς πόρους σχολεία μόνο για τους Ρομά

Της ευαισθητοποίησης εκπαιδευτικών και γονέων μη Ρομά για θέματα κοινωνικής ενσωμάτωσης

Της ευαισθητοποίησης των Ρομά για την εκπαίδευση

Την συνέργεια μεταξύ των συντελεστών της εκπαίδευσης σε τοπικό επίπεδο (Δήμος, Πανεπιστήμιο, Διεύθυνση πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, Διευθυντές σχολικών μονάδων και Σύλλογοι διδασκόντων, σύλλογοι γονέων και κηδεμόνων και τοπική κοινωνία

ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΤΥΧΗΜΕΝΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΜΠΕΙΡΙΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Εντοπισμός σχολείων μιας περιοχής που ενσωματώνει μικρό ή μεγάλο αριθμό παιδιών Ρομά
Κάλεσμα σε συνάντηση, όπου παρουσιάζονται τα εργαλεία και ενθαρρύνεται η χρησιμοποίησή του ή η διάδοσή τους

Συνάντηση διαβούλευσης και έγκρισης εφαρμογής με όσους λαμβάνουν αποφάσεις

Παρουσίαση σχεδίου σε συλλόγους διδασκόντων και γονέων και κηδεμόνων προκειμένου να προτείνουν δευτερεύουσες αλλαγές

Ένταξη του τελικού σχεδίου σε γενικότερα Τοπικά Επιχειρησιακά σχέδια όπου υπάρχουν (πχ δήμων). Δημιουργία λίστας με διαθέσιμους ίδιους πόρους καθώς και λίστα πόρων που μπορούν να αναζητηθούν προσθετικά εφόσον αυτό απαιτείται από την έκταση και τις ιδιαίτερες απαιτήσεις της εφαρμογής

Δημιουργία ομάδας παρακολούθησης της εφαρμογής και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της.

ΒΗΜΑ 1: Εντοπισμός σχολείων μιας περιοχής που ενσωματώνει μικρό ή μεγάλο αριθμό παιδιών Ρομά

Στα πλαίσια μιας αρχικής χαρτογράφησης των διαθέσιμων υλικών και ανθρώπινων πόρων για την εφαρμογή των προτεινόμενων επιτυχημένων εκπαιδευτικών εμπειριών, είναι σημαντικό να επισημάνουμε τα σχολεία τα οποία σήμερα φοιτούν μαθητές Ρομά, καθώς και τα όμορα με αυτά, όπως προέκυψε και από τη διαβούλευση με φορείς της εκπαίδευσης και τη κοινότητας των Ρομά στην πιλοτική μας εφαρμογή στο Βόλο.

Η ευρεία δημοσιότητα ή οι καμπάνιες ευαισθητοποίησης που προτείνονται από άλλους εταίρους του ROM-UP! δεν φαίνεται να ενδείκνυται στην περίπτωσή μας μιας και στην περίοδο κρίσης που διανύει η Ελλάδα, φαίνεται ότι θα ενεργοποιούσαμε την αρνητική εκδήλωση στερεοτύπων για την ομάδα.

Αντίθετα προτείνουμε να προϋπάρξει διμερής επικοινωνία με κάθε έναν από τους εμπλεκόμενους στο θέμα της εκπαίδευσης των Ρομά/τα ξεχωριστά σχολεία και κατόπιν ανοικτή συνάντηση όσο το δυνατό πιο ομοιογενών ομάδων με στόχο την προετοιμασία και τη δέσμευσή τους βήμα-βήμα (step by step).

Στη δική μας διαβούλευση προέκυψε επίσης η πρόβλεψη στο οποίο σχέδιό μας της διασποράς των μαθητών Ρομά από σχολεία με υπερσυγκέντρωση¹ σε όμορα σχολεία με μικρό ή καθόλου αριθμό παιδιών Ρομά. Αυτό φαίνεται ότι από μόνο του αποτελεί μια προτεινόμενη εκπαιδευτική εμπειρία μιας και μας δίνεται η δυνατότητα άρσης στερεοτύπων και προκαταλήψεων από την επαφή των υπολοίπων μαθητών με μαθητές Ρομά οι οποίοι έχουν επιλεγεί με κριτήριο την προετοιμασία ένταξης από το Νηπιαγωγείο και άλλες προσχολικές δομές εκπαίδευσης.

ΒΗΜΑ 2: Κάλεσμα σε συνάντηση, όπου παρουσιάζονται τα εργαλεία και ενθαρρύνεται η χρησιμοποίησή του ή η διάδοσή τους

Εφόσον έχει γίνει η προετοιμασία του πρώτου σταδίου, καλούνται οι εκπρόσωποι των σχολείων/φορέων που είδαμε και συζητήσαμε διμερώς, προκειμένου να καταρτισθεί ένα σχέδιο δράσης εφαρμογής όλων ή ορισμένων από τις πρακτικές που προτείνονται. Το υλικό καλό είναι να μοιραστεί και σε όσους δεν έχουν αποφασίσει να εφαρμόσουν μια από τις πρακτικές μας, μιας και μπορούν να είναι προετοιμασμένοι για μια μελλοντική εφαρμογή, να γίνει αφορμή γόνιμης αναζήτησης παραπλήσιων πρακτικών ή απλά για να διαδώσουν την προσπάθειά μας μεταξύ εκπαιδευτικών και γονέων.

Είναι σημαντικό να τονίσουμε ότι οι άνθρωποι που εμπλέκονται και επηρεάζουν την λήψη απόφασης για την εφαρμογή –ακόμη και σε ένα σχολείο- είναι πολλοί, προέρχονται από διαφορετικούς πολιτικοideολογικούς χώρους και έχουν διαφορετικές στάσεις και ευαισθησίες ως προς την κοινωνική ένταξη ευπαθών κοινωνικών ομάδων. Υπό αυτό το πρίσμα, είναι σημαντικό οι συμμετέχοντες να πεισθούν για την αξία του εγχειρήματος και να μην εκβιασθούν να καταθέσουν τη συναίνεσή τους με την επίκληση απλώς των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

Είναι εξίσου σημαντικό, η συζήτηση να μην ξεκινήσει με υποσχέσεις με αυξημένες προσδοκίες για πρόσθετους πόρους, αλλά να περιστραφεί γύρω από την καλύτερη αξιοποίηση των υφιστάμενων μέσων και εργαλείων που υπάρχουν. Οι πρόσθετοι πόροι, εφόσον χρειάζονται και είναι ρεαλιστικό να τους βρούμε, θα λειτουργήσουν θετικά στη συνέχεια.

Στην περίπτωση μας, αναζητήθηκαν και βρέθηκαν αρκετοί πόροι και εργαλεία στο υπάρχον δυναμικό των φορέων (πχ το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας πρόκειται να συμβάλλει με φοιτητές και επιβλέποντες προς ενίσχυση των σχολείων που θέλουν να εφαρμόσουν κάποιες από τις επιτυχημένες εκπαιδευτικές εμπειρίες

Συνάντηση διαβούλευσης και έγκρισης εφαρμογής με όσους λαμβάνουν αποφάσεις

Τα συμπεράσματα, οι εφαρμογές και ο τρόπος υλοποίησης που σχεδιάστηκαν μέχρι τώρα είναι απαραίτητο να επικυρωθούν από τους εκπροσώπους των συμμετεχόντων φορέων που λαμβάνουν θεσμικές αποφάσεις. Στο δικό μας παραδειγμα, κοινή άποψη των συμμετεχόντων ήταν να περάσει από έγκριση το σχέδιο από το Δημοτικό Συμβούλιο της πόλης ως πρόταση από τους συνεργαζόμενους φορείς –η δε έγκριση να έχει και πολιτικό χαρακτήρα ως δείγμα προθέσεων της πόλης και των φορέων της να ασχοληθούν σοβαρά με το θέμα της κοινωνικής ενωμάτωσης των παιδιών Ρομά στο σχολικό σύστημα ως επιχειρησιακή επιδίωξη της πόλης.

Η εκτίμηση των συμμετεχόντων ήταν ότι ένα τέτοιο κείμενο «θα έλυne τα χέρια» των υπολοίπων φορέων για να προχωρήσουν σε ευρεία εφαρμογή των προτάσεων και των δράσεων που συζητήθηκαν υπεr των μαθητών Ρομά.

Κρίθηκε επίσης χρήσιμο από την ομάδα έργου του ROM-UP! Να μην υπάρχει αναφορά στο κείμενο της διακήρυξης υπέρ των μαθητών Ρομά, του προγράμματος ROM-UP! Από το οποίο ξεκίνησε η όλη διαδικασία, διότι για πολλούς συμμετέχοντες θα σήμαινε ότι το όλο πλαίσιο αφορά απλά ένα ευρωπαϊκό πρόγραμμα και όχι μια ενδογενή διαδικασία των φορέων που συμμετέχουν.

Σημαντική ήταν επίσης η συμβολή του πανεπιστημίου ως προς την εγκυρότητα των στοιχείων περιγραφής της κατάστασης αλλά και ως πόλου άντλησης πόρων σε εθελοντική βάση (πχ ενίσχυση των εφαρμογών με φοιτητές ή εκπαιδευτικό υλικό αλλά και supervising από το πανεπιστήμιο εφαρμογών για τη διαφορετικότητα και τις ιδιαίτερες ανάγκες των κοινωνικών ομάδων με γλωσσικές –πολιτιστικές ιδιαιτερότητες

Παρουσίαση σχεδίου σε συλλόγους διδασκόντων και γονέων και κηδεμόνων προκειμένου να προτείνουν δευτερεύουσες αλλαγές

Διαπιστώσαμε ότι σημαντικός πόλος προόδου ή ακύρωσης του σχεδίου είναι οι σύλλογοι διδασκόντων (η ομάδα δασκάλων του κάθε σχολείου) και οι σύλλογοι γονέων & κηδεμόνων των

σχολείων αναφοράς). Το lobbying των ομάδων αυτών, φαίνεται ότι μπορεί να ακυρώσει ή να προωθήσει στην πράξη τις όποιες επιχειρησιακές δράσεις, αλλά και να «γεννήσει» τροποποιήσεις και επεκτάσεις των δράσεων που επιχειρούμε στο πεδίο. Σημαντικό στοιχείο επίσης κρίθηκε ότι είναι η συνειδητοποίηση της ανάγκης για επιμόρφωση πάνω στη διαφορετικότητα των εκπαιδευτικών των σχολείων που φοιτούν μαθητές Ρομά, αλλά και η έστω και μικρή συμμετοχή γονέων Ρομά στους συλλόγους γονέων και κηδεμόνων των σχολείων (σήμερα είναι πρακτικά ανύπαρκτη).

Η τοπική ομάδα έργου (στην περίπτωση μας η ομάδα του ROM-UP!) που στηρίζει όλη τη διαδικασία δουλεύει ως εξής:

- Πρόσκληση προς όλους τους συλλόγους διδασκόντων των σχολείων
- Πρόσκληση προς εκπροσώπους και μέλη των Συλλόγων Γονέων και Κηδεμόνων
- Παρουσίαση του σχεδίου δράσεων (από το πανεπιστήμιο) και του τρόπου εφαρμογής (από την Τοπική Ομάδα Έργου)
- Οι συμμετέχοντες παρακολουθούν από προτζέκτορα τις προτάσεις και έχουν τη δυνατότητα να προτείνουν μικρές τροποποιήσεις ή προσθήκες
- Η συνάντηση τελειώνει με όσο το δυνατό περισσότερες υπογραφές κάτω από το τελικό κείμενο που φαίνεται να συμφωνούν όλοι
- Η Ομάδα έργου φροντίζει να αποστείλει το τελικό υλικό σε όλους τους συμμετέχοντες με email. Σε όποιους δεν έχουν email μπορεί να δοθεί φωτοτυπημένο αντίγραφο.
- Το σχέδιο δράσης δίνεται στη δημοσιότητα για να δεσμεύει τους συνυπογράφοντες και να ταυτισθούν με τις θετικές αλλαγές που επιδιώκουμε με τις δράσεις μας υπέρ των μαθητών Ρομά.

Το τελικό μήνυμα είναι «Όλοι μαζί μπορούμε – η διαφορετικότητα ενισχύει τη δημοκρατία».

Ένταξη του τελικού σχεδίου σε γενικότερα Τοπικά Επιχειρησιακά σχέδια όπου υπάρχουν (πχ δήμων). Δημιουργία λίστας με διαθέσιμους ίδιους πόρους καθώς και λίστα πόρων που μπορούν να αναζητηθούν προσθετικά εφόσον αυτό απαιτείται από την έκταση και τις ιδιαίτερες απαιτήσεις της εφαρμογής

- Το επόμενο στάδιο μπαίνει στο όρια της εφαρμογής και της υλοποίησης. Ο κάθε συμμετέχων θεσμικό φορέας, θα πρέπει να ενσωματώσει τις αρχές αυτές υπέρ της ενσωμάτωσης των μαθητών Ρομά στην εκπαίδευση και τις προτεινόμενες δράσεις στο δικό του επιχειρησιακό σχεδιασμό
- Ακόμη καλύτερα αν οι δράσεις αυτές δεν ενσωματωθούν απλά, αλλά συνοδεύονται με περιγραφή των ίδιων πόρων που θα διατεθούν, έστω και αν αυτοί είναι ελάχιστοι.
- Σημαντικό επίσης είναι να εντοπισθούν οι πρακτικές ανάγκες προς επίλυση (π.χ. μεταφορά μαθητών, ενίσχυση με εθελοντές/φοιτητές των εκδηλώσεων και των συναντήσεων που προβλέπονται, κτλ). Ότι δεν καλύπτεται από τους υφιστάμενους πόρους, μπορεί να αναζητηθεί σε χορηγίες, επιχορηγήσεις ή άλλες ενισχύσεις που είναι ρεαλιστικές και διαθέσιμες.

Δημιουργία ομάδας παρακολούθησης της εφαρμογής και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της.

- Η ομάδα παρακολούθησης της εφαρμογής θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει όλους τους εμπλεκόμενους στον σχεδιασμό και την εφαρμογή
- Στην ομάδα θα πρέπει να συμπεριλαμβάνονται τόσο οι Ρομά όσο και οι μη Ρομά γονείς
- Η ίδια ομάδα θα αξιολογήσει στο τέλος τα αποτελέσματα και θα επανατροφοδοτήσει το δημόσιο διάλογο με στοιχεία που επιβεβαιώνουν την πρόοδο της εφαρμογής των δράσεων για τη φοίτηση των μαθητών Ρομά, αλλά και τη βελτίωση του σχολικού επιπέδου γενικότερα (μιας και το τελευταίο θα βοηθούσε στην διεύρυνση της εφαρμογής των επιτυχημένων εκπαιδευτικών εμπειριών και της αποδοχής τους από την ευρύτερη κοινωνία).

Εθνική Ομάδα Εργασίας του προγράμματος ROM-UP!
Βόλος, Μάρτης 2013
planning@kekpa.org

ⁱ Στην Ελλάδα οι Ρομά δεν έχουν χαρακτηριστεί ως εθνική μειονότητα και συνεπώς αντιμετωπίζονται όπως οι υπόλοιποι πολίτες χωρίς τη θεσμική εφαρμογή μέτρων θετικών διακρίσεων. Τα μέτρα υποστήριξης της ενσωμάτωσης των Ρομά είναι συνήθως μέρη μιας ευρωπαϊκής στρατηγικής που εφαρμόζει και η Ελλάδα, αποκλείοντας έτσι θεσμικά τη δυνατότητα δημιουργίας σχολείων υποχρεωτικής εκπαίδευσης μόνο για Ρομά. Αντίθετα, οι οδηγίες του Ελληνικού Υπουργείου Παιδείας, ορίζουν ότι θα πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα ώστε να μειώνεται ο αριθμός των μαθητών Ρομά στα σχολεία που τείνουν να έχουν μαθητές αποκλειστικά και μόνο Ρομά. Το σκεπτικό βασίζεται στην ερευνητική διαπίστωση ότι μειώνεται το επίπεδο εκπαίδευσης και γκετοποιούνται τα σχολεία με μαθητές Ρομά και μόνο διαμορφώνοντας ένα ιδιότυπο σχολείο που δεν ακολουθεί τα εθνικά στάνταρτς.